

ИС КЫАХТАРЫН ТАБА АТТАРЫННАХТАРЫНА...

Манын саванын салайтаран, асымт нэдиэлэр буолан асымт Хайахсат нэбиллэрин баһылыгы И. И. Филлинов нэбиллэрин 1998 сыллаагы үлэ-хамнас туһунан очуотун сүһүбүнүн кыан көсөтүн таһыта.

Нэбиллэргэ төс-саккаса эти, үтү туттарбыт кэтэх хаһайыстыбаларга уонна баһынай хаһайыстыбаларыгар көрүлэр дотацияларын харчыта көлөн, ким төһөнү туттарбытынан дохуоттарын аахсан, санаалара көтөдүлүннө. Аны туран, тая кыан экономика сайдырыгар кыан олохун уйгута үрдүүрүгөр суолта ууруллар буолан эрэр санааны күүһүрдөр. Республикабыт Президент М. Е. Николаев хас бирдии тая мал, тая сиригэр олоһор хас бирдии дьон көргөн баһаларга чуолкай сымаллаах-сорунтаах буолуохтаахтар уонна ону ситиһэр туһунан күүстэрин кыахтарын бүтүннүтүн түмөн үлэһинилэрэ наадатын туһунан соторутаагыта анаан-минээн бэлэттэтэ. Ким тая сирэ этингэ олоһорбуна республика бүтүүнэ кини дьон барыа дьон атынга биһиги, тая сирин дьонун, олохпутун-дьаһахпыттын салгы сайыннарар иһин турууубуттар улахан эрэн үөснөр.

Дьаһалта үлэтэ ортонон сымалана. Элбэх ким тая этэ, көсөтүнгэ кытан санааларын астаастылар. Маныаха кинилэр бүтүнү күнгө тая сиригэр туһуланан мытыллар полтикаада—тая сирин реформатыгар хамсааһын тахсан эрэрбит астынааларын, онуоха өссө хас бирдии мал, хаһайыстыба тус бэлэһин кыттаахтаагына бэлэттэтилэр.

Биһиги тая сиригэр ынахтан, сылыттан ураты сибиниһэни, көтүр, куруолугу иһин курдук бородууксуйаны түргөтүннүк бээр салаалары күүскэ сайыннарар сорук турбутун хайахсаттар биһириниллэр биллэрдиһэр.

Хайык баһарар үлэ-хамнаста илснэх миннэ баһа кыарын ааһыан-суоттанан көрүүнү иһин хардыаларга быһаарар оруола улахан. Маныаха нэбиллэргэ баһылыга: «3-4 кыахтаах баһынай хаһайыстыбаларын тула түмөн үлэһирбит буоллар, кыаһы-

лаах буолуо этэ. Аны сайылыктааһын хаттаан соргутан көрөбүт наада. Биһигэ Уот, Маандай, Майы, Аҕас Күөлүн курдук бөлөм сайылыктардаахпыт, балары мөчүрөк кэмгэр туһаныахпыт кыа баһар кыаллар суол. Окуола, балыһа сир аһаан, хортуошуйу, теплицада үүнэриллэр оҕуруот астарын бэйэлэрин күүстэрин быһаарыахтарын сөн. Аны улуус социальнай саванын—экс, үүккэ былаан асымт сылга толорботубут. Дьонор, баһынай хаһайыстыбалар аһынн саһаһы быдыаһынан ылаах тустаахтар этэ. Кэлэр өттүгөр маныаха үлэһирбит эрийиллэр. Быһылты төс-саккаса 240 тонна үтү, 69 тонна эти туттарыахтаахпыт.

Коллективнай хаһайыстыбанан үлэһирбит босхолоһон баһынай хаһайыстыбатынан барыны баһыт галаан ылыныт, онон түмүктөрү көрдөрөр кэм кэлэ,—дир.

Нэбиллэргэ дьаһалтата нэбиллэргэ бэйэ туспа бурдук ыһар баһынааах буолуохтаагы, онуоха Дирингэ «Агро» ассоциацияны кытта көсөтүн барарын иһитиннэрдэ. Дьокүүскайдаагы көтөр фабрикаыттан 1500 тоннуусканы өрүс суола сабыллан иһин ыларга дуоһаар оҕоһуллубутун, сибиниһэни иһин баһаахтаран сайаанын иһин сибиниһэ оротун атылааһыта, булууга үлэ барыахтаагы мустубут дьон биһирээтилэр.

Хайахсыкка дьон-сэргэ тая хаһайыстыбатын бородууксуйатын дэлэтинин, дохуоттаах салаа быһымынан сайыннарын өйүүллэри биллэрдиһэр. Бу нэбиллэргэ урукку солхоз отделениетынан олоһон сылга оротунан госуларствода 300 тонна үтү, 170 тонна эти туттарар. Биһиги ынах сүөһү, сылга аһаан ити сыллар таһымнарыттан көдүрөөккө турарыттан сымаланаахтаа, ис кыахтарын таба аттаранан эт, үтү бородууксуйаны дэлэтиэхтэрин, дохуоттаах салаада кубулдуохтарын сөн.

П. СЫРОВАТСКАЯ.

КВАРТИРА ИЙН ТӨЛӨБҮР

Бу күнүргэ биһиги управлениеда ЖКХ министерствоттан 01-142 №-дөөх сурук кэлэ. Бу суругуан министерство «Правила предоставления коммунальных услуг п. 2.5» дии РФ 1994 сыл баладан ийин 26 күнүгэ 1099 №-дөөх уураадын толорору мөдүйдэ.

Ол курдук, 1999 сыл тохсунуу 1 күнүгэ тургутан квартилата төлөбүрүгөр иһе хас бирдии уһагылыбыт күнүгэр 1 (бир) бырыһыан пеня оҕоһулдуохтаагы эрдэргэ иһиллэр. Онуоха СР Правительствотын 1997 сыл мамы ийин 16 күнүгэ 199 №-дөөх уураада олоһуран пеня аарылытыттан босхолоһтор өр кэмгэ хамнаһын, пенсияны, пособиены, стипендияны ылабаах мал эрдэргэ баар бары чөлөһүгөр, ону да мал бир иһингэ чуҕастаагы кэмтэ ылабыт хамнаһыгар диир эр бөдүөххө пеня аарылытыттан уонна ол иһиннэргэ эстэргэ толору төлөмүт эр буолаагына. Бу туһунан үлэһир тэриэтэ уонна пенсия (пособие, стипендия) ылар сиртэн салайааччы, бухгалтер илии баттааһынаах, баччэттэх ыспыраанка баар буолуохтаах. Маныаха чэчэтиннэ туһанар дьонорго пеня аарылыта эмнэ тарданар. Оттон 6 ийтин ордук квартилатаны төлөбөтөх гражданныр жилищнай законодательство ыстаһыаһын быһымынан дьылалара народнай суукка барылан, суут дьалттан таһаарарга эбэтэр малыгар-салгыгар (дохуоттар, хамнаһыгар) арест оҕорорго ууруон сөн. Маныаха ЖКХ управлениетын административта нэбиллэрин биллэти олоҕо ыраабытын учуоттаан бу балаһыалыны мамы ийин 1 күнүн кэһинтэн туттарга баһаарда.

Чурапчы сэлэниһэтигэр квартилатаны төлөһүн тургуты бастар мөтөх. Бу күнүгэ биһиги специалистарбыт олоһор дьонор комедияларын көмөлөрүн уопсай дьонорго иһиннэ олоһорлорун чуолкайда-

тылар уонна ханнык дьонор ким төһө эстэргэ баһарылыныа. Ол эрэри сорох дьонорго билгитин даһаны ким таһоттон төһө диэри төхүүр биллэ илии. Ол курдук, сорох дьонор урукку хаһайыттар атын сиргэ, дьонор көһөн баран, дьонорин туттарбаа, жилищнай комесни анааһына суох бэйэлэрин оҕолоругар, аймахтарыгар, таһаарыстарыгар, биһигэ үлэһир дьоноругар биһирбиттөр, онноһор жилищнай законодательствоны кэһин туран муортанан харчы киллэринэллэр уонна ол дохуоттарын налоговай инспекцияда декларация оҕорон түһэрбиттэрэ чуолкайданна. Ордук булкуур иһиннэ квартилатаны төлөбөт буолуу приватизациялаһыт дьонорго тахсар. Холбурдаан эттэххэ, 1999 сыл тохсунуу 1 күнүгэ тургутан 3000 солк. ордук (онтон ыра ийин аһахтаах) эстэргэ 59 мал барыта 328634 солк. биһэрэрдэх. Олор астарыгар төһө эмэ төлүүр кыахтаах, үчүгэй хамнастаах дьон бааллар. Ылан көрүүгү, урукку үлэһир барыттаран улуус дьаһалтатын баһымыга Сивцев И. С.—3400 солк., жилищнай начальнига Аржаков В. В.—12400 солк., СЭН иһинн кылабынай врач Грачев В. И.—6373 солк., милищин үлэһитэ Терюгин И. Г.—8578 солк., Романов В. В.—9734 солк., Готовцев И. И.—7500 солк. уо. д. а. Манык төлүүххэ айылаах дьон өссө да ааттаһымы туруохха сөн. Кинилэргэ, ханна олоһоллоруттан тутулуга суох, мамы ийин 1 күнүтэн эрдэргэ күбүлүөхтэ.

Чурапчы сэлэниһэтигэр уопсай дьонорго олоһор гражданныр! Уһа аһылыбыт балаһыалылар биллэһиннэри туран, аһыны бэрт түргэник биһигэ кэлэ пэһитин-күүскүтүн чуолкайданан, хайдах төлөһүр быһааран, бу бопуруоска өссө ыраахан балаһыаньыда кинирбэһитигэр баһарабыт уонна тэһэйэргитин санаабыт.

Д. Д. ТРОФИМОВ,

улуустаагы дьон-уот, коммунальнай хаһайыстыба управлениетын отделни начальнига.

ДЬОКУУСКАЙ. СР Правительствотын олунуу 12 күнүгэр буолбут мунуһаар уоттан тахса бопуруос иһлэриннэ.

СР Экономикада министрствотын «СР 1999 с. социальнай-экономическай балаһыаньатын барылаһын уонна 2000 сылга макроэкономическай сүрү көрдөрүүлэр туһунан» даһылаата дьүүлэһилиннэ. Ону таһынан республика тус бас билгитин учуоттаһыныта уонна туһаныта сибээстэх бопуруостар көрүһүннүлэр. Правительство иһи сокуон барылын өйөөтө. Бастаһыгар «Айылланы харыстаһын быраабын кэһин иһин административнай эһиһиннэ туһунан» республика сокуонугар уларытылары уонна эһиһи киллэрэр туһунан көсөтүн буолла. Иһиннэ, аһылаһа туһанылар бородууксуйалар хаачыстыбаларын уонна куттала суох буолууларын туһунан бопуруос көрүлүннэ.

Республика 1999 сылга ветераннарын, иһоһинтэри уонна үлэһир кыада суох ылаһыт дьонорун социальнай өйбүл программата улахан мөккүрү үөсүттэ. Правительство чилиһиннэ дьүүлэ турбут программа олоххо киниритин саарыһаһылар. Оһи сибээстэн, программаны чөлүһүтэ комесни тэрилиннэ. Предпринимательствоны, доруобуйа харыстаһытын, эмн наукатын сайыннарыныта, «Вичик» иһиннэ иһлэһтиһиһи өйөөһүннэ уо. д. а. сибээстэх бопуруостар көрүлүннүлэр.

АЛДАНГА САҢА КӨМҮСТЭЭХ СР

ДЬОКУУСКАЙ. Бу нэдиэлэ СР Госкомгеологиятын иһиннэ сир туһанынаах баһырыгар республикатаагы комесни Алдан улуһугар «Самолановскай» сир баһыдаах сиргэ чинчийин барылаһын түмүктэрин көрдө. Бу үлэни «Алдангеология» предприятие толорбута. Онуоха геологическай тэриһигэ уонна бу сир туһаныны көтүлээх «Селигдар» старателлэр артыаллары саһаастыһан буолбута.

Промышленнай өттүнн баһылаһыныта бэлэһиннэ ситэрээххэ диэри өссө даһыны элбэх чинчийиннэ ытыахха наада. Ол эрэри, комесни түмүктэһиннэ, Алданга былаччы элбэх кыһал көмүстэх саҥа сир баар буолбутун эттэххэ сөн. Маныагы руде хаачыстыбата үчүгэй, үлэһиргэ усулуобуйа тоһоостоох «Самолановскай» арыйын «Алдангеология» уонна «Селигдар» артыал мөккүрө суох ситиһиллэриһи аарыһыан сөн. Госкомгеологияда эһиһтиһиһи, саҥа сир чинчийингэ «Селигдар» артыал баһыт баһааччы үбүн-харчытын ороскуоттаата. Бу артыал ону таһынан республикада саҥа технологияны үлэһиһи саһааһыта.

САҢА СИРИН ЖУРНАЛИСТАРЫН СОЮБ—БАСТЫННАР АХСААННАРЫГАР

МОСКВА. РФ Журналистарын союһун сэлэти уочараттаах мунуһада буолла. Корүлүбүт бопуруостар иһтэригэр тиража национальнай сулуусаны тэриһи баар. Бу сулуусна хаһыаттар уонна сурунааллар тиражтарын тутулуга суох контуруоллаһыныта туһаныахтаах. Журналистар авторскай быраантарын көмүскөһүн бопуруоһа эмнэ турда. ЖС улахан юритын туһунан баһыаньыны биһэргинэ. Бу орган журналистар үлэһириннэ иһрээһирин көрүдө.

1998 сылга Журналистар союһтарын үлэһирин түмүгэ таһаарылыныа. Онуоха «Регионалдаагы ЖС айар үлэни тэриһи иһи» номинацияда бастыһынан СР Журналистарын союһа ааттанна. Сова председатели солбуһааччы, эһиһтиһир секретарь Иван Борисов иһтэтиһир үчүгэй тэриһир үлэти иһи РФ ЖС биһирэһиһи лауреатынан буолла. Саҥа сир журналистара маннак билгитиннэ Россияда иһиһи төгүтүн ылаһылар.

СПА.

ҮЛЭ ХАРЫСТАБЫЛЫГАР ҮӨРЭТИН

Соторутаагыта улууспут иһиннэргэ культура тэриэтэриһи үлэһиттэриһи үлэ харыстабылыгар, баһартан сэрэхтэх буолууга үөртүннэ курс ытыдылыныа.

Бу иһи күннэх үөһэххэ СР Кудутурада министрствотын үлэ харыстабылыгар уонна баһартан сэрэхтэх буолууга сулуусатын начальнига Е. И. Петров, республикатаагы социальнай көмүскэл уонна үлэһир буолуу управлениетын үлэ харыстабылыгар отделни начальнига В. П. Селенцов, Культура министрствотын үлэ харыстабылыгар аттестационнай комесниатын чилиһи А. Н. Степанов лекциялары аһыттар, элбэх муһаарар бопуруостарга быһаарыа, сүбөһа биһирдилэр.

Биһиги улууспуттан уоттан быһылар эһиһтэһи, савиниһаһиһи иһиннэ, социальнай страховани тэриэтэһиһи сымдаһаннар бэйэлэри хайыһаларын лекциялары оҕордулар.

Курс түмүгүннэ иһтэһиһиһи аһиһи туттаран дэһабырыһыныа ылаһылар.

«СО» кorr.

Докторы Е. А. ФЛЕГОНТОВ, И. К. ПЕРВОВ,
А. В. ФИЛИНОВ, Е. Е. АЛЕКСЕЕВА
Челяб.

